

ובכל זאת "אשת חיל" מיכאל טוכפלד

"דברי רב הקהילה בעת הסעודה החגיגית בפרשת "בראשית", נגד צירוף שמחת "אשת חיל" של הקהילה לשמחת חתני תורה ובראשית, והתגובות להם (שחלקן היה בלתי ראוי בעליל) עוררו שאלות עקרוניות חשובות שנדחקו הצידה מחמת הסערה שהתחוללה בעקבות הדברים ועיתוים. מן הראוי היה שנבחן מהו הרקע לסערה והאם, למעשה, אנו עדים לפער הקיים כבר מזמן בחברה הדתית, שאנו מהווים אולי מיקרוקוסמוס שלה.

גלוי וידוע הוא שהחברה הדתית הלאומית, מצויה בשנים האחרונות במשבר קשה בהיותה מרוסקת לרסיסי תת-חברות וקהלים. ראש ישיבת רמת גן, הרב יהושע שפירא, הרחיק לכת לא מכבר, וקבע בדברים שעוררו סערה רבתי, ש"הולכת וצומחת בקרבנו תנועה רפורמית חדשה... הנעשית על ידי אנשים עם כפיפות, שחלקם מדקדקים במצוות יותר מאלה שנלחמים נגדם". הרב שפירא הוסיף ש"הניאו-רפורמה נוגעת בשני דברים: ברומנטיקה ובגבולות ההלכה – שני דברים שאסור לנו לגעת שם בכלל". הרב שפירא אמנם פרסם הבהרות לדברים שפגעו בציבור גדול של שומרי מצוות, כי לא התכוון אליהם, אך כמה מתלמידי המשיכו בקו זה (כולל בן קהילתנו שפרסם מאמר באתר האינטרנט של הקהילה להצדקת דבריו). כעקרון, מזהירה תפיסה זו מפני כל אפשרות של התחדשות מחשש להימצאות ב"מדרון חלקלק" שיוביל לרפורמה הקלאסית הפסולה.

חשש זה, לעניות דעתי, הוא מופרך, משתק, מפריד ומזיק לחברה היהודית. די לנו בחברה החרדית המתכנסת אל תוכה, והמתאפיינת בראיית טובת עצמה והישרדותה קודם לכל ואינה נושאת פניה לכלל ישראל. החברה הדתית הלאומית חרתה על דגלה את ההיפך המוחלט, וזליגת מאפייניה של החברה החרדית אליה, די מדאיגה. פונה אליו הקב"ה ומצווה אותו "לך לך". המצווה היא לנוע הלאה, אל המקום הבא. אל

ארבעה אוחזין בחנוכה הרב אברהם וסרמן

ארבעה מגזרים אוחזים בחג החנוכה: חרדים, חילונים, דתיים לאומיים, תנועות פמיניסטיות-דתיות. כל מגזר רואה אחרת את החנוכה, דורש דרשות אחרות לחנוכה ומסיק מסקנות אחרות מחנוכה.

א. **חרדים** – חנוכה הוא החג בו לוחמים נגד הפילוסופיה היוונית, חיי הגוף היווניים, ומחזקים את לימוד התורה. שהרי היוונים רצו "להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך". למקור זה שבתפילה מצטרף כמובן המקור בגמרא אודות נס פך השמן המבטא שוב את ניצחון המעטים חדורי הרוח על הרבים הכוחניים והמגושמים. לכל המלחמה כולה אין, לדעתם, ערך. לא לקרבות מתניהו או יהודה, שמעון או יוחנן. אין רגילים לקרוא את תיאורי המלחמה

האופק הבא. להתחדש ולאתגר. הבעיה שלנו היא שגישת הקפיאה על שמרים והתפיסה החרדית ש"חדש אסור מן התורה" מכתובה את דרכינו יותר ויותר.

רבים בתוכנו מסרבים לקפוא על השמרים. הם מודעים לאחריות המוטלת עלינו ליטול את החופש לחיפוש ביטויי הקדושה בחיי היומיום הקהילתיים. החיים המודרניים מחד גיסא והתלאות שעבר עם ישראל באלפיים שנות, ובמיוחד אחרי השואה, הביאו את היהדות להגדרות מאד מצמצמות ומסתגרות. אבל היהדות היא גם תרבות רבגונית במהותה. ראה את הספרות היהודית הענפה שצימחה ופיתחה אינסוף גישות, פרשנויות, חכמות ותפיסות עולם. רבנים, משוררים, סופרים, בעלי מוסר ומחשבה, יצרו יהדות עשירה ולא חד-מימדית. גדולי ישראל שחיו בתור הזהב, כתבו לצד פירושים על התורה והתלמוד, לצד דברי הגות ומוסר, גם שירי אהבה. לו חיו בימינו ודאי היו קמים רבנים שהיו קוראים להחרימם ומן הסתם אף מכלילים אותם כניאו-רפורמים. ההיסטוריה היהודית היא לא רק סיפור של שימור העבר אלא גם של ראייה קדימה והתחדשות.

והיכן מצויה קהילתנו בתוך כל זה? אנו נוהגים להגדיר את עצמנו כקהילה מתקדמת, נאורה, ליברלית, לצד היותה קהילה אוהבת תורה, לומדת תורה ומקפידה על שמירת מצוות וחיים על פי המסורת וההלכה. יש לנו לפחות שני שיעורים של דף יומי ועוד שיעורים רבים אחרים בנושאים רבים ומגוונים, לנשים ולגברים. אבל אחרי שהספר נסגר אנחנו אוהבים גם לפתוח ספרים אחרים, ללכת לתיאטרון ולקולנוע, או ליהנות מקונצרט טוב (קלאסי, ג'ז או האוס...).

אך לפני שאנו קובעים מסמרות נשאל את עצמנו, האם יש בכלל מקום להגדרה קהילתית? הרי גם בתוכנו נמצא המנעד הזה של דעות וגוונים. יש בקהילתנו כאלה, במיוחד בקרב הדור הצעיר, שבודאי היו מנערים חוצנם מכל הגדרה ליברלית כזו, אולי אף בניגוד לערכים שמייסדי הקהילה הציבו לעצמם. אבל בעובדת היעדר המונוליטיות אין בכדי לרפות את היד. אסור לקהילה להימנע מלמלא את תפקידה בעולם היהדות המתפתח והתר אחרי התחדשות כל הזמן. הליכה על גבולות ההלכה אינה מובילה בהכרח למדרון חלקלק, אלא אם כן אינך בוטח בכוחך וביציבותך. קהילה הבטוחה בדרכה יכולה לחדש, יכולה להתקדם, יכולה למצוא פתרונות למכלול המציאות והאתגרים הנעמדים לפניה מבלי לחשוש שתדרדר באותו מדרון.

שבספר מכבים. זה מיותר לגמרי, אף עלול להזיק לנפש הקורא העלול להתלהב ממעשי גבורה חומריים ח'ו.

ב. חילונים – חנוכה הוא החג בו לוחמים המכבים בעלי-השרירים נגד יריביהם היוונים, השרירנים אף הם. בכח התחכום והתחבולנות, ומתוך הכרת השטח הטובה של מי שנולדו וגדלו במקום – מצליחים להביס את האויב היווני. נס? השיר אמר מפורשות: מי ימלא גבורות ישראל אותם מי ימנה?

ג. דתיים לאומיים – המקור החשוב הוא הרמב"ם האומר "וחזרה מלכות לישראל יתר על מאתיים שנה" (הלכות חנוכה). יש להוסיף, כמובן, את תירוץ המאירי על קושיית הבית-יוסף למה חוגגים שמונה ימים ולא שבעה, כיוון שהיום הראשון הוא על עצם הניצחון על היוונים. כך שחנוכה הוא הוא יום העצמאות הקדום אותו אנו חוגגים ואומרים הלל עם ברכה, וממילא הוא הדין ליום העצמאות וכו'.

ד. פמיניסטיות-דתיות – חנוכה הוא חג מאכלי החלב שהאכילה יהודית את הלופורנש, והביאה ישועה גדולה לישראל. היא אף זו שעודדה את החיילים לצאת לקרב. הרי שהכל מן האישה.

דומה שיש משהו מגוון בחג-צדדיות שכל מגזר רואה בה את החנוכה, ומנסה לנכס אותה אליו. האם מישהו חושב שהמלחמה היתה מתחילה אלמלא היו גזרות קשות והתנכלות למקדש וקדשיו? הרי אין חובה ליצור מחלוקת בין המקורות במקום שבו אינה נמצאת במפורש. האמת היא שכולם צודקים, בחג זה התגברה התורה על הפילוסופיה והרוח על הכח. נוצר כאן גם כח מלחמתי של ממש, וקיבלנו עצמאות שחלקן של הנשים בה חג-משמעי.

בחירת "אשת חיל" של הקהילה בכל שנה היא ביטוי למגמת ההתחדשות המבורכת במשעול שאנו צועדים. כך גם מרכיבים אחרים בהתנהלות שלנו המשלבים את נשי הקהילה והעמדתן בראש, לצד הגברים. לא מתחתם. אין זה רק ביטוי של הכרת הטוב כלפי נשים שלוקחות חלק פעיל בלא פחות ממחצית העשייה בקהילה, קידומה והעשרת חיי התורה והתרבות שלה, אלא גם אמירה למהותה של קהילתנו.

התחדשות ולא "התפתחות" איתי טוכפלד

הסתפקתי אם ראוי שבו יגיב על דברי אביו, או שמצוות כיבודו מונעת זאת, אך לא רק שקיבלתי את אישורו של אבי, אלא הוא אף הפציר בי לכתוב.

ראשית כל רצוני להבהיר שאיננו בא לעסוק בשאלה הנקודתית בנוגע לחידוש שנעשה בקהילתנו בדבר "אשת חיל". רב הקהילה הוא הסמכות התורנית האמורה להכריע בעניין זה ובדומהו, ככל שאר העניינים הנוגעים לרוחניות-קהילתית, ולשם כך התמנה.

אני מעוניין להגיב על הקביעה כי "היהדות היא דת תוססת ומתפתחת" ו"הבעיה שלנו היא שגישת הקפאה על שמרים והתפיסה החרדית... מכתיבה את דרכינו יותר ויותר".

היהדות לא מתפתחת. זוהי לא תפיסה חרדית אלא תפיסת היהדות. מה שהיה הוא שיהיה. מאז הר סיני אין בה שום שינוי והתפתחות. אחד משלושה-עשר העיקרים שמונה הרמב"ם הוא ש"כל התורה המצויה עתה בידנו היא הנתונה למשה רבנו עליו השלום". היא ולא אחרת, היא ולא גרסה משודרגת שלה.

נכון הוא שהיהדות אינה סטטית, אך צריך להבחין בין התפתחות להתחדשות. ההבדל ביניהם אינו במישור הטכניולוגי בלבד, אלא הבדל מהותי ביותר ובו מצויה נקודת המחלוקת. התפתחות משמעותה גילוי רובד חדש שלא היה מצוי קודם. כלומר, מה שהיה לפני כן כבר לא רלוונטי. לעומתה, התחדשות היא קודם כל נאמנות למקור – לישן. "והיה אם שמע תשמעו – אם תשמעו בישן תשמעו בחדש" (רש"י, דברים יא ג). ההתחדשות היא חשיפה של מה שכבר נמצא בישן, ו"כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש כבר נאמר למשה בסיני" (ירושלמי חגיגה).

אבי כותב על הדרך שבה הוא מצפה מציבורנו הדתי-לאומי לנהוג ועל חזונו של ציבור זה, לפי דעתו. כדי לאמת או להפריך טענה זו עלינו להתבונן בדברי מייסד השיטה, שהוא עצמו לא חשוד על פחד מחדשנות, הלא הוא הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל. הרב קוק נאלץ להתמודד עם התנגדות רבתי על דרכו החדשנית ולא פעם גינו אותו בפומבי ובסתר בטענות של כפירה וכדו' (אולי גם ניאוו-רפורמה?). ההנחה היא שאנו חפצים להיות ממשכי דרכו ושיטתו. אם איננו רוצים בכך ואנו מתיימרים להמציא שיטה חדשה, מן הראוי שרב ופוסק בקנה מידה רציני מאד ינחה דרך זו בביסוס מקורות ברורים. אבל, אם

אנו אכן מעוניינים להימנות על מגשימי חזונו והשקפתו של הרב קוק, עלינו לבחון אם אנו מצליחים בכך.

חדשנותו של הרב קוק לא באה על חשבון השעבוד המוחלט שלו למסורת ישראל ולמנהגי הקהילות, גם אם לא מדובר בהלכה הכתובה בשולחן-ערוך. אחת הדוגמאות הבולטות לכך היא השקפתו בעניין אי-מתן האפשרות לנשים לבחור בקלפי. אין הלכה מפורשת שאוסרת זאת, אך הרב קוק ראה בזה פריצת גדר ודבר פסול (מדרון חלקלק...?). בין היתר כך הוא כותב:

"שהרבנים שהודיעו את האיסור... שאבו את דעתם ממקור הקול האחד שאנו שומעים מן התורה מן הנביאים ומן הכתובים, מן ההלכה ומן האגדה, המורה שרוח האומה כולה בצביונו וטהרתו, עומד הוא נגד החידוש המודרני הזה".

(מאמרי הראיה, עמ' 191)

המדד השני שבו ניתן לבחון מהי השקפתו של הרב קוק הוא על פי תלמידיו מוסרי תורתו ומלמדיה. תלמידי הרב קוק ותלמידי תלמידיו הם אותם רבני ערים וקהילות, ראשי ישיבות ומלמדים הפזורים ברחבי הארץ. אמנם אינני מכיר את כולם, אך זכיתי ללמוד בכתב ובעל-פה מחלק לא מבוטל מאותם רבנים. הרגשת המחויבות למסורת וההתנגדות לאמירה כי היהדות היא דת תוססת ומתפתחת היא נחלת אותם רבנים, אף היותר חדשניים שביניהם. אגב, גם הרב סלובייצ'יק דיבר על חשיבות שמירת המסורת גם אם איננו סבורים שהיא רלוונטית כיום:

"לדבר על ההלכה כעל מאובן, רחמנא ליצלן, זה מגוחך... אנחנו מתנגדים לשינויים, אבל חידושים הם בודאי עצם מהות ההלכה. החידושים הם בתוך המערכת ולא מן החוץ... במקום להתלונן על אי-הגמישות של ההלכה, הבה ונחקור את מרחביה האינסופיים, נתענג על תלמוד תורה, ונמצא בתלמוד התורה ממשות גואלת מטהרת ומלבבת".

(מאמר "זה סיני")

"הליכה על גבולות ההלכה אינה מובילה בהכרח למדרון חלקלק, אל אם כן אינך בוטח בכוחך וביצירתך", כותב אבי. אינני בוטח בכוחנו ויצירתנו. בהדרכה לאדם פרטי, מלא וגדוש יראת שמים, המבקש ללכת על הגבול הדק לצורך מסוים, יתכן שיש מקום להתיר זאת. אך כהנהגה גורפת לציבור הטרונגי ומגוון, הכולל בתוכו אנשים שגם התחום הברור של ההלכה לא תמיד מספיק חשוב להם, ודאי שלא להם ניתן ללכת על החבל הדק.

מהו אותו גבול ההלכה? ניקח לדוגמא סעיף בשולחן ערוך:

"הכל עולים למנין שבעה (בקריות התורה של שבת), אפילו אשה... אבל אמרו חכמים אשה לא תקרא בציבור מפני כבוד הציבור".

ומה יקרה אם ביום מן הימים יחליט הציבור שהוא מוחל על כבודו? או אדרבא, שזהו כבודו? האם יהיה זה עדיין גבול ההלכה או שזוהי חריגה מהגבול? ולמי ניתן להכריע בסוגיות מעין אלו?

ונחתום בדברי הרב קוק:

"דווקא אם שמע בישן תשמע בחדש... יעלה החדש ויפרח, יציץ ציץ ויפרח וישגא מאד, בכל זאת אנו צריכים תמיד לעומק הרוח של הישן".

מהחלטות המועצה

כפי שהתקבלו בישיבותיה

ב- א' בחשוון וב- ח' בכסלו תש"ע

1. המועצה בחרה בהרכב הנהלת העמותה:
  - מיכאל טוכפלד - יו"ר ההנהלה ומוזכיר העמותה
  - יהודה תשובה - יו"ר ועדת בית הכנסת
  - חנה בן כוכב - יו"ר ועדת התרבות
  - משה בורשטיין - יו"ר ועדת הבניין
  - ארז קוטנר - יו"ר ועדת הכספים
  - יצחק פינקל - חבר הנהלה
2. הרכב הועדות:
  - ועדת בית הכנסת - יהודה תשובה (יו"ר), משה בורשטיין, חנה בן כוכב, אהרן ונדרוולדה, דוד הלברשטם, חיה מינרבי, מיכאל טוכפלד, אלעזר יפה, ארז סהר, שלום סנדיק, מיכל פרישטיק, ארז קוטנר, עודד שוירמן, אלי ארנפלד, יענית גולדפרב*, אלדן מידן*
  - ועדת התרבות - חנה בן כוכב (יו"ר), אלעזר יפה, מיכל פרישטיק, עודד שוירמן, חיה מינרבי, אלי ארנפלד, שרי זיו*, ציפי זר כבוד*, לאה רבינוביץ*
  - ועדת הבניין - משה בורשטיין (יו"ר), דוד הלברשטם, יצחק פינקל, אהרן ונדרוולדה
  - ועדת כספים - ארז קוטנר (יו"ר), ארז סהר, שלום סנדיק
  - שאינם חברי מועצה

3. המועצה החליטה כי בארבע השבתות הראשונות של הפעלת הקיץ בתש"ע יתקיים ניסיון לאיחוד המניין השני והשלישי. בשבתות אלה לא יתקיים המניין השלישי והמניין המאוחד יתחיל בשעה 08:30. מדובר בשבתות צו (שבת הגדול), שבת חוה"מ, שמיני ותזריע ומצורע. לאחר מכן יחזור המצב לקדמותו. במקביל, המועצה תבחן את התגובות בציבור ותתכנס להחליט על המשך הדרך לאור תגובות אלה.

4. המועצה החליטה כי בשעת תש"ע יבוצע פרויקט החלפת לוחות החשמל ומערכת החשמל למערכת ממוחשבת. מדובר בצורך דחוף שכן המערכות הקיימות עומדות לקרוס. העלות המשוערת היא 100,000-800,000 ש"ח ולשם כך תיקח העמותה הלוואת גמ"ח שיוחזר במשך 6 שנים.

5. המועצה החליטה לבצע בשנת תש"ע את פרויקט כבש הגישה לנכים לאולם בית אהרון, שתכניותיו אושרו בעירייה. העלות המשוערת - 50,000 ש"ח. נושא זה יתקצב מתקציב 2010 שיוגש למועצה בינואר 2010.

6. המועצה פונה לחברים בבקשה לתרומות ולהנצחה למימון הפרויקטים הנ"ל. המועצה אישרה מינוי ועדה לציון מלאת 25 שנה ל"כולל יום השישי". המועצה החליטה לבקש מהרב יחיאל וסרמן לעמוד בראש הועדה.

7. המועצה דנה באירועי סעודת החתנים והחלטה כדלהלן:

- המועצה משבחת את החברים שטרחו, הכינו וביצעו את סעודת החתנים ומודה להם.
- המועצה מברכת את:
  - חתן תורה - משה רוט, חתן בראשית - משה גולדשטיין, חתן "כל הנערים" - עמירם סבן, אשת חיל - שרי זיו.
- המועצה קובעת כי מתכונת שמחת תורה הנוכחית תימשך בשנים הבאות.
- המועצה מביעה צער על התקרית שאירעה בסיומה של סעודת החתנים וקובעת כי לא היה מקום להתנהלות שהיתה משני הצדדים.
- המועצה החליטה להקים ועדה לתיאום ציפיות ולדו-שיח עם רב הקהילה.

מיכאל טוכפלד,

יו"ר ומוזכיר העמותה

מחשבים ניידים לגלוש באינטרנט בשטח בית הכנסת.
הפרויקט כולו הוא תרומת משפחת אורון יוכבד וילדיה, לזכרו של אבי המשפחה, חברנו יהודה אורון ז"ל, שהלך לעולמו בהושענא רבא תשס"ט.

אלפון לשרות הקהילה

בימים הקרובים יופץ בקרב החברים אלפון חדש, במתכונת מהודרת, ובו הפרטים של חברי הקהילה: שמות, כתובות, מספרי טלפון ודואר אלקטרוני. האלפון יוכל לשמש כל משפחה גם כספר הטלפונים הפרטי וניתן להוסיף בו רישומים נוספים.
האלפון הוא פרי תרומתה של משפחת וקסלר, גילה וילדיה, לזכרון עולם לאבי המשפחה, חברנו אורי וקסלר ז"ל, שהלך לעולמו בטרם עת, בעת כהונתו כיושב ראש העמותה.

כסאות לאבלים

תודה למשפחת פישלר סימה וילדיה, על תרומתה - כסאות מיוחדים לאבלים בצירוף מזרונים תואמים, להנצחת אבי המשפחה, חברנו בנימין פישלר ז"ל, שהלך לעולמו.

משולחנה של ועדת התרבות

במסגרת ההיערכות לפעולות שנת תש"ע, נבנתה הצעה ראשונית אשר נמצאת בבדיקת העלויות והתאריכים ותפורסם בהקדם.
אנא רשמו ביומניכם את הפעילויות שבעז"ה יתקיימו בחנוכה ולקראת ט"ו בשבט, וכמובן יש לעקוב אחרי הפרסומים על גבי לוחות המודעות:

1. **מסיבת חנוכה לילדים** ביום ראשון כ"ו בכסלו 12.09.13. ביוזמת הגרעין התורני.
2. **מסיבת ט"ו בשבט** לציבור החברים, אורחים ובני נוער, בהנחיית אורי פרל, ביום חמישי י"ג בשבט 28.1.10.

כמו כן, מתוכננות ונבדקות הפעילויות הבאות: שבת גיבוש, ערב לנשים בהופעות נשות השומרון והרצאות שונות.

דברים עם פרישה

יעקב אברך

ברצוני להודות מעומק לבי לקהילה כולה על העונג והזכות שניתנו לי בעת ששימשתי בתפקידי - אב הבית ועמדתי לרשות בית הכנסת וחברי הקהילה במשך שנים ארוכות. תודתי נתונה להנהלה על השי המהודר - "תיבת כסף" לאתרוג ועליה חרוטה ברכה. התיבה שימשה אותי בחג הסוכות ובעז"ה תשמשי עוד שנים רבות.

אולם "בית אהרון"

חברי הקהילה, המבקשים להשתמש באולם "בית אהרון" לאירועים פרטיים מתבקשים לתאם את התאריך במועד ובהקדם אך ורק עם האחראי על האולם - מיכאל טוכפלד (טל. 052-2604828).

כמו כן, ניתן להוריד מאתר האינטרנט של בית הכנסת www.gvuratmordechai.com טופס הזמנה של האולם ולהעבירו לידי מיכאל. באתר נמצאים גם נוהלי השימוש באולם.

תיאום מועדי השמחות

לתיאום השמחות, כן ירבו, הינכם מתבקשים לפנות ליענית גולדפרב בהקדם האפשרי, וזאת לרישום התאריך, לקריאה בתורה ולעלויות. יענית היא הכתובת לתיאום הסופי. כל פנייה לגורם אחר אינה מבטיחה את התאריך.

סוף סוף הגענו גם אנו למאה ה-21

הבאים בשערי הבניין אינם יכולים להחמיץ את החידוש האחרון המתנוסס לתפארת במבואה. לוח המודעות המשוכלל שהותקן מבזיק ומודיע לכל את כל פרטי המידע החשובים: זמני התפילות, זמני היום, הודעות שונות ועוד. הלוח מחובר למחשב הכולל תוכנה מיוחדת השולטת על מרכיבי המידע. בימים אלה עובדת חברת "שטיבלוח" על כתיבת תוכנה ייחודית המתאימה לצרכינו וזו תותקן במחשב בשבועות הקרובים.

יחד עם הלוח הותקן בבית הכנסת חיבור אלחוטני לאינטרנט (wi.fi) המאפשר לבעלי

במועדון אחיעזר הרצאה: הקבלה, הדין והמנהג יהושע בן זאב

מקובל עלינו כי הדינים והמנהגים המלווים אותנו בחיי היומיום מקורם בשולחן ערוך, בגמרא או בפוסקים. פרופ' משה חלמיש, מרצה לקבלה באוניברסיטת בר אילן, שהתארח במועדון אחיעזר, הבהיר שאין הדברים כך. שורה של דינים ומנהגים מקורם דווקא בקבלה.

הרצון להכיר מקרוב את הקב"ה הוא מוטיב מוביל בקבלה. המקובלים הם אלה שרוצים להיות קרובים עד כמה שאפשר. הם מנסים לגלות את מידותיו של הקב"ה ולתארן במניין הספירות. אחד התיאורים המעניינים ואולי אף המוזעזעים שקראנו בפרשת בראשית מדבר על כך שה' ברא את האדם בצלמו, זכר ונקבה ואולם אין אנו יודעים מה שמות צלם אלוהים. אנו כן יודעים מה הם זכר ונקבה. שני כוחות מנוגדים לכאורה, שמבין שניהם נוצר האדם. זו למעשה תמונת העולם בכללותו. כך זה אצל בעלי החיים, כך אצל הצמחים אבל כך זה גם בעולם הדומם, בחשמל, בפיסיקה.

קיום תורה ומצוות הוא תפקיד מרכזי וכאשר בני אדם נמצאים בצד החיובי השפע זורם לעולם ומחיייה אותו. כאן באו המקובלים והוסיפו מנהגים רבים המהווים ביטוי להרחבה של מצוות רבות. הם נתנו לאדם דרכים רבות לשפר את המחשבה במטרה להתקרב אל הקב"ה. המקובלים סבורים שכשם שהתורה שבעל-פה ניתנה בידי שמים, כך גם תורת הנסתר.

כשאדם קם משנתו הוא אומר "מודה אני". אין זו ברכה ושם ה' אינו מוזכר בה. מחבר תפילה זו היה מקובל שחי בזמנו של האר"י הקדוש ושמו משה בן נחיר מעין זיתים ליד צפת. האר"י היה נוהג בתפילת שחרית לתת שלוש פרוטות לצדקה כאשר הגיע לפסוק "ואתה מושל בכל". יש שנותנים באמרום את הפסוק "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון". גם הרמב"ם מזכיר מנהג זה. בכל אופן, מדובר במנהג קבלי שהשתרש בבתי כנסת רבים. דוגמא נוספת היא בעת הנחת תפילין. אנו כורכים על הזרוע שבע כריכות וגם את זאת קבע האר"י (בשו"ע נאמר שש או שבע). הפסוק "וארשתיד לי לעולם" הנאמר בזמן הנחת תפילין אינו מוזכר בספרי ההלכה. אמירת הפסוק נקבעה על ידי מקובל במרוקו, רבי משה אלדד.

רבים נוהגים לומר בכניסתם לבית הכנסת בבוקר: "הריני מקבל עלי לקיים מצוות עשה של ואהבת לרעך כמוך". לכאורה אין כאן חידוש. זה כלל גדול בתורה, אמר רבי עקיבא. אלא הדבר בא להזכירנו שלפני שאתה בא לבית הכנסת ולפני שיומך מתחיל במגע עם הציבור תזכיר לעצמך שמעשיך משפיעים על סביבתך ואתה חייב להתנהג בהתאם. כולנו בסירה אחת ופסוק זה חייב להיות נגד עינינו תמיד.

השמחה במעונם איחולים

להולדת הנין	למשפ' אילן
להולדת הנכדה	למשפ' אלטשולר
לנישואי הנכדה	למשפ' אשר
לנישואי הנכד	למשפ' ביר
להולדת הנכדה	למשפ' בן-כוכב
להולדת הנכדה,	למשפ' הוכוולד
לבת מצווה של הנכדה	
ולהגעתו של ר' ישראל לגבורות	
להולדת הנכד	למשפ' הברשטם
	למשפ' הרב אברהם וסרמן
לנישואי הבת תהילה	
להולדת הנכדה	למשפ' זיו
	למשפחות זיסהולץ ופרידמן
להולדת הנינים	
לבת מצווה של הנכדה	למשפ' ינאי
ולהולדת הנין	
להולדת הנכד	למשפ' לקס
לנישואי הנכד	למשפ' מתוסוב
להולדת הנכדה	למשפ' מרגלית
	למשפ' נוי נחמיה ודבורה
להולדת הנכד	
להולדת הנכד	למשפ' סלומון
לבר המצווה של הבן	למשפ' פרנקל
להולדת הבן-הנכד	למשפ' רפפורט
להולדת הנכד	למשפ' שטח
	למשפ' שטרן ליפו ושרה
להולדת הנינה	

מזל טוב!

"בחזרה לעתיד"

אלעזר יפה

יו"ר הגרעין התורני בגבעתיים – מרחביה,
מרכז חברתי יהודי

הרחבת השורות והבאת משפחות דתיות חדשות – צעירים ומבוגרים כאחד – לגבעתיים היתה מאז ומעולם משימה קשה במיוחד, אשר דומה כי חברי הקהילה ויתרו עליה טרם שבאה לעולם. במקרה הטוב הנושא היה "על סדר היום" ובוודאי לא תפש את הכותרת המתאימה והראויה לו.

היה ברור לאורך השנים כי קשה לנו להתחרות בשפע השכונות החדשות שקמו בעשור האחרון בגוש דן. מקהילה מפוארת אשר היוותה אבן שואבת למשפחות רבות ודוגמא בקנה מידה ארצי, הפכנו עם השנים לקהילה הסובלת מדילול כוחות והעדר יכולת למלא את השורות. על אף הפיתוח המלא והשירותים החברתיים והחינוכיים הפוריים בגבעתיים, משפחות צעירות שמות פעמיהם לשכונות שבהן קיימת עתודה גדולה של משפחות צעירות וילדים בגילאי גן וכיתות נמוכות דוגמת גבעת שמואל, פתח תקווה ושוהם.

נוף על יוקר המחייה בגבעתיים, שהינו מהגבוהים בגוש דן, הרי שאין הרבה סיבות טובות להתאמץ ולהישאר בתחום קהילתנו, ומובן אפוא רצונם של בני הנוער בקהילה בפרט ובזוגות צעירים בכלל להתחבר לקהילות צעירות בעלי מכנה משותף זהה ודומה. וכי מה יחפשו אצלנו? מה יש לנו להציע להם?

נכון הוא שיש הסבורים במקומותינו כי מי שרוצה בחברתנו יבוא ויתכבד בצל קורתנו "ללא תנאים מוקדמים" ו"מבלי להתחייב", אלא שאסכולה זו, כך מתברר, חלפה עברה לה מן העולם ואינה משאירה אלא אותנו סופרים את מניין חברינו המתמעט והולך. לצער כולנו הזמנים משתנים ואנו צריכים להיות מעשיים. בדיוק לשם כך קיימת המסגרת של הגרעין התורני, אשר שמה לה למטרה לקלוט משפחות צעירות ולהשפיע מתוך העשייה העירונית על זוגות צעירים נוספים לחפש את מקומם אצלנו.

הגרעין התורני אשר פועל לצד הקהילה נועד בראש ובראשונה להוות מסגרת פעילה אשר, כך קיוו מייסדי הגרעין, ובראשם רב הקהילה, הרב וסרמן, תהיה אבן שואבת ומסגרת קולטת למשפחות צעירות אשר יעברו להתגורר בדרום גבעתיים. זוהי מטרתו המוצהרת והעיקרית של הגרעין בגבעתיים.

לצורך הגשמת מטרה זו פועל הגרעין במספר מישורים: ראשית, פועל הוא בשיתוף פעולה

מלא ופורה עם עיריית גבעתיים ועם המדור למורשת ישראל בעירייה ומארגן פעילות תורנית משותפת לדתיים ולחילוניים מתוך מטרה שפעילות זו תגרום למשפחות נוספות לבוא ולפעול ברחבי העיר ליישום והגשמת מטרה זו.

כך לדוגמא פעל הגרעין וזם ביום שישי קבלת שבת לחניכי תנועות הנוער עם הזמר אהוד בנאי אשר הלהיב את חניכינו בשיר ובדברי תורה תוך שהחניכים עצמם, מכל תנועות הנוער, הסבירו, כל אחד לשיטתו, מהי חשיבותה של השבת בעיניו. הנייר אינו יכול לספוג את ההתרגשות שאחזה בבני הנוער (ובמארגנים) אשר הבינו כמה צמאה העיר גבעתיים לפעילות מסוג זה.

פעילויות נוספות וקבועות מוצאות ביטוי ברבדים רבים ושונים בתחום הקהילה והעיר: בפעילות "רב-גן" בגני הילדים בעיר בימי שישי, פעילות מיוחדת לגני הילדים בחג השבועות ובראש השנה, אחת מנשות הגרעין עובדת בצהרון בבית הספר "אמונים", שיעורים קבועים לילדים במשניות בימי רביעי בבית הכנסת, פעילות כללית לתושבי העיר – חלוקת מצרכים לנוקקים, מצעד דגלים ביום ירושלים, נטיעות ט"ו בשבט בניצוח של הרב חזי פרנקל ועוד.

שנית, הגרעין פועל גם במסגרת הקהילה וגם הפעילות התורנית בבית הכנסת ובקהילה שלנו נשכרת מחברי הגרעין אם בשיעור שבין מנחה ומערב מדי ערב, שיעורי אבות ובנים לילדי הקהילה, שיעור בפרשת השבוע מדי יום רביעי ולאחרונה פועל הגרעין בייסוד "ישיבת אחר הצהריים" אשר התחילה לפעול מדי יום (למעט יום שלישי) בין השעות 16:00 ל-18:00 בבית המדרש בית שמואל (השטיבל), כאשר מטרתה העיקרית של הישיבה לאפשר לילדי הקהילה ובכלל, לכל ילדי העיר, להיכנס וללמוד עם האברכים סוגיא או הלכה או כל דבר אחר בעל עניין תורני ואפילו עזרה בשיעורי הגמרא ליום המחרת בבית הספר או בישיבה.

אנו נערכים בימים אלה להתחיל בלימוד "חברותות" לכל מי שרוצה להעמיק הידיעה בכל נושא שהוא מתוך מטרה לפנות לכלל חברי הקהילה ותושבי העיר דתיים וחילוניים כאחד. כל חבר קהילה אשר זמנו בידו אשר יבקש לנצל את אחר הצהרים בלימוד יוכל לעשות זאת בחברותא בשטיבל.

אנחנו מאמינים כי הרחבת הפעילות התורנית-חברתית תביא לעירנו ולקהילתנו משפחות נוספות אשר ירצו ליטול חלק בעשייה בעיר ובקהילה. הבאת המשפחות הצעירות תשנה את אופי הקהילה ותיצור סביבה מעגלים נוספים של

לך הם חיי גופי גם נשמת.
כי איך אחיה ואת
עוד שבוייה בידי צר,
ומושל בכ שליט זר
ואני רחוק ממך, רחוק ממך...

מששוחרר, עלה לארץ באוניה "אלטלנה" בה
היה אחראי על הנשק שהביאו ארצה וירד
לעמיון. ימים רבים הזיל דמעה על אובדן
הנרצחים שנורו על ידי אחיהם היהודים, ועל
הנשק שיכול היה להושיע ולהציל את הארץ
מידי הערבים החומסים.

כחבר באצ"ל וללא יכולת לשאת את "הפנקס
האדום", לא יכול היה להתקבל לעבודה מן
המניין. בשנינותו וביכולת חשיבתו המבורכת
זכה ליעץ ולהדריך בענייני מס ביושר, בחן
ובחידך שלא מש מעל פניו.

גם בימיו האחרונים הביע תקווה לשוב הביתה
במהרה לאשתו, לשתי בנותיו, ויותר מכל, ל-
11 נכדיו ו-11 ניניו האהובים והאהבים.

במותו, הצטרף אבא לבי משפחתו הקרובה,
הוריו ו-3 אחיותיו שנטבחו באכזריות על ידי
הגרמנים בכ"ב מנחם אב תש"א, בחצר ביתם
שברומנובקה.
יהי זכרו ברוך.

המשפחה

משפחות אחרות, מבוגרות יותר, אשר ירצו ליטול
חלק בעשייה ולהתפאר בחיזוק הקהילה.

נוכחנו לדעת כי משפחות רבות מתעניינות
בנעשה בעירנו ובקהילתנו. עם בואם אלינו
לראיון מקשות המשפחות ושאלות: נניח
שנבוא. מה נעשה בקהילה? איך נתרום
להתחזקות הציבור הדתי וקירוב אחינו
החילונים בעיר? האם בכלל רוצים אותנו
בקהילה?

על מנת שנוכל ליתן בידם תשובות מספקות
אנו מגייסים את מירב כוחנו ליצור פעילות
תורנית וחינוכית אשר בעטייה יבואו כל אותם
אלו אשר רוצים לפעול ולעשות. אנו לא
מכירים "שיטה" אחרת או "קיצור דרך" אשר
יחולל במטה קסמים נהירה המונית של זוגות
צעירים לקהילת גבורת מרדכי ולדרום העיר -
אין פתרונות קסם! יש לפעול ולעשות על מנת
שנצליח ליצור את גרעין המשפחות אשר
יתמסר ויפעל להעצמת והגדלת הגרעין
בגבעתיים.

יצורך כך אנו צריכים את הסיוע של כל אחד
ואחת מחברי הקהילה, תמיכה רוחנית
(כהתחלה!) ותמיכה מעשית וארגונית לאורך כל
הדרך. נשמח ונודה לכל חבר וחברה בקהילה
אשר יתנו כתף ויעזרו בהגשמת מטרה חשובה
זו.

אין איש שאין לו נר

צריך שכל איש ידע ויבין
שבתוך תוכו דולק נר
ואין נרו שלו כנר חברו.
ואין איש שאין לו נר.
וצריך שכל איש ידע ויבין
שעליו לעמול ולגלות את אור הנר ברבים
ולהדליקו לאבוקה גדולה
ולהאיר את כל העולם כולו.

(מתוך דברי הרב קוק - הראי"ה)

כוס תנחומים

למשפחת הורביץ
לפטירת ראש המשפחה דב ז"ל
למשפחת מרקוזה
לפטירת האח יהודה מור ז"ל

מרומנובקה ל"אלטלנה"

ולגבעתיים

לזכרו של דב הורביץ, ז"ל

בכ"ג בחשוון תש"ע, הלך לעולמו במפתיע ר'
דב הורביץ ז"ל, חבר הקהילה, איש חסיד אוהב
שלום, רודף שלום ומכבד את הבריות.

דב נולד ברומנובקה שבסרביה (רוסיה) ומשם
התגלגל בעולם - היה אסיר ציון ואסיר המנדט
הבריטי. במסגרת פעילותו באצ"ל הגיע לרומא
ושם נטל חלק פעיל בפיצוץ השגרירות
הבריטית. כל ימיו חלם על ארץ ישראל - ארצו
האהובה, אליה כתב מכתבי כמיהה וגעגועים.
גם בעת שהותו בכלא הבריטי, הרבה לכתוב.
כדבריו בשיר זה - לא על גופו הכלוא חמול,
אלא על ארץ ישראל השבוייה בידי הבריטים,
וידו קצרה מהושיע.

כור יסורים חשכת הבור,
זה חדשים ניטל מיני הדרור.
לא על סבלי, לא על חרותי
אני בוכה...
לך מולדתי, אהובתי,